

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความเปรียบในปัญญาสชาดกฉบับล้านนา

ชื่อผู้เขียน

นางสาวชนิษฐา รัตวิณิช

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผศ. ศิเรกชัย	มัททนะสิน	ประธานกรรมการ
รศ. เอมอร	ชิตตะโสภณ	กรรมการ
ผศ. พรพิลาส	เรืองโชติวิทย์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาความเปรียบในปัญญาสชาดกฉบับล้านนา 56 เรื่อง มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของความเปรียบ 2) เพื่อศึกษาความงามทางภาษาที่เกิดจากความเปรียบ และ 3) เพื่อศึกษาความถี่ของการใช้แบบเปรียบแต่ละประเภท โดยวิธีการศึกษา เป็นการประยุกต์แนวคิด 2 แนวคิด คือ 1) แนวคิดทางด้านโครงสร้างของความเปรียบ 2) แนวคิดทางด้านภาพพจน์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางวรรณกรรมและใช้วิธีนับความถี่ของแบบเปรียบ และความงามทางภาษาที่ทำให้เกิดภาพพจน์

ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของความเปรียบ เกิดจากสิ่ง 2 สิ่งเปรียบเทียบกับ โดย สิ่งที่ 1 คือ สิ่งที่ถูกเปรียบ หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่ผู้แต่งกำลังกล่าวถึงเรื่องอะไรอยู่ โยงไปเปรียบกับ สิ่งที่ 2 คือ แบบเปรียบ หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่ผู้แต่งพาดพิงถึง หรือโยงถึงเรื่องอะไร และมีคำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น เปน คือว่า เหมือนดั่ง เสมอด้ง เปนประดุจจะดั่ง ทำหน้าที่เปรียบสิ่ง 2 สิ่งนั้น และ ความเปรียบแต่ละแบบ ไม่ว่าจะปรากฏในแบบ ของอุปมา อุปลักษณ์ อธิพจน์ หรือสัตยลักษณ์นั้น มีโครงสร้างอย่างเดียวกัน แต่ส่วนสำคัญที่บอก ความแตกต่างของความเปรียบแต่ละประเภทคือ แบบเปรียบ

แบบเปรียบเทียบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) แบบเปรียบเทียบที่มีความหมายหลัก 1 ความหมาย ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 15 ประเภท และ 2) แบบเปรียบเทียบที่มีความหมายหลักตั้งแต่ 2 ความหมาย ขึ้นไป แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ส่วนความงามทางภาษาที่เกิดจากความเปรียบเทียบ มี 2 ลักษณะ คือ 1) ความงามที่ทำให้เกิดภาพพจน์แบบอุปมา อุปลักษณ์ อธิพจน์ และสัญลักษณ์ 2) ความงามที่เกิดจากกลวิธีการใช้ถ้อยคำ ซึ่งปรากฏในแบบเปรียบเทียบที่มีความหมายหลัก 1-2 ความหมายหลักขึ้นไป ส่วนผลของการนับความถี่ ทั้งนี้ตามหมวดหมู่ของแบบเปรียบเทียบและนับตามความงามที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ปรากฏว่ามีการใช้ความเปรียบเทียบทั้งหมด 1,274 ข้อมูล โดยกล่าวถึงแบบเปรียบเทียบที่เป็นมนุษย์มากที่สุด และใช้กลวิธีการเปรียบเทียบอุปมามากที่สุด

Thesis Title	Metaphores in Lanna Panyasa – Jataka	
Author	Miss Khanittha Ratiwanich	
M.A.	Lanna Language and Literature	
Examining Committee	Asst. Prof. Direkchai Mahatdhanasin	Chairman
	Assoc. Prof. Em-On Chittasobhon	Member
	Asst. Prof. Pornpilas Ruanghotwit	Member

ABSTRACT

The three objectives of this comparative study of metaphores in 56 stories from the Lanna Panyasa – Jataka are: 1) to study the structure of the metaphores, 2) to study the intrinsic beauty of the language which results from the use of the metaphores, and 3) to study the frequency of use of different types of metaphores. The research method employed was an applied study of two concepts: 1) concepts of structure of metaphores, and 2) literary analysis of figures of speech. The analytical methods employed included measurement of the frequency of use of different types of vehicles and measurement of the frequency of use of the beauty of the language to create the figure of speech.

The study found that the foundation of the structure of the metaphores is a comparison between two items or concepts. The first item or concept, known as the Tenor, is composed of the words, the groups of words, and the phrases which the author uses to describe that item or concept. The second item or concept, known as the Vehicle, is composed of the words, the groups of words, and the phrases which the author uses to describe that to which he compares the Tenor. The comparison is

accomplished using words such as “is”, “which is”, “the same as”, “equal to”, “the equivalent of” which perform the role of comparing the two items or concepts (the Tenor and the Vehicle). Every type of metaphor used in the Lanna Panyasa – Jataka, whether simile, metaphor, hyperbole or symbols, has the same structure. The important difference between the types of metaphores is the nature of the Vehicle employed.

Vehicles were divided into two groups: 1) Vehicles with only one literal meaning (which were further divided into one of fifteen types), and 2) Vehicles with two or more literal meanings (which were further divided into one of two types). There are two literary devices by which the beauty of the language is created by metaphores: 1) creation of beauty through the figure of speech (the simile, metaphor, hyperbole, or symbol) and 2) creation of beauty directly from the words themselves. Both literary devices for creation of beauty appeared in Vehicles with one literal meaning and also in those with more than one meaning. The frequency of use of Vehicles in each of the two groups and the frequency of use of different literary devices to create the beauty of the figure of speech was analyzed. It was found that a total of 1,274 metaphores were used, with the most frequent Vehicle being a human and the most frequently used figure of speech being the simile.